

Til: KR
Fra: Styret i KA
Re: Høring

Dato: 8. mars 2023

Høringsuttalelse til forskrift om regler for valg av Kirkerådet, tilhørende endringer i kirkeordningen og forskrift om endringer i forskrift om regler for Kirkerådets virksomhet

Vi viser til Kirkerådets høringsbrev av 20. desember 2022.

1. Innledning

Etableringen av rettssubjektet Den norske kirke og andre utviklingstrekk har over tid bidratt til å gi Kirkerådet langt større ansvar og betydning bl.a. som Kirkemøtets utøvende organ. Kirkerådet har nå fått en sentral rolle bl.a. når det gjelder økonomistyring, regelverkutforming og arbeidsgivermyndighet. Vi vil understreke at grunnlaget for dagens sammensetning av Kirkerådet ble fastsatt i 1969 da rådet hadde langt mindre formelt ansvar enn i dag. Rammebetingelsene for Kirkerådets sekretariat og Den norske kirkes organisering for øvrig er nå vesentlig endret.

2. Behov for grundig gjennomgang og revurdering av Kirkerådets sammensetning

De senere års utvikling både av Kirkemøtets og Kirkerådets rolle og ansvar gir grunnlag for en grundig gjennomgang og revurdering av Kirkerådets sammensetning. KA mener at høringsdokumentet i større grad kunne omtalt begrunnelse og premisser for å vurdere de ulike alternative som omtales. På hvilken måte vil rådets legitimitet, arbeidsform og kompetanse kunne svekkes eller styrkes hvis sammensetningen endres? Vi vil her peke på fire hensyn som vi tenker er relevante:

a. Kirkerådets arbeidsgiveransvar

Det overordnede arbeidsgiveransvaret for tilsatte i rettssubjektet Den norske kirke ligger i Kirkemøtet, men det er Kirkerådet som ivaretar utøvelsen av det sentrale arbeidsgiveransvaret på Kirkemøtets vegne. Dagens sammensetning av Kirkerådet innebærer at 5 medlemmer i rådet samtidig er tilsatte i rDnk. Kirkemøtet har pekt på det er uheldig at arbeidsgiveransvaret blir ivaretatt av personer som samtidig er tilsatte i virksomheten.

Samtidig har det blitt erfart som utfordrende for den demokratiske legitimiteten til Kirkerådet at de overordnede arbeidsgiverpolitiske saker har vært lagt til et eget arbeidsgiverutvalg og ikke til de valgte Kirkerådet. Sentrale arbeidsgiverspørsmål har derfor blitt drøftet og avgjort utenfor selve Kirkerådet. Dette dilemmaet bør inngå som et viktig element i diskusjonen om Kirkerådets fremtidige sammensetning. KA har for egen del bl.a. erfart at det lett blir utfordrende når sentrale arbeidsgiverpolitiske beslutninger ikke er forankret i det valgte Kirkeråd.

b. Prest/vigslede tilsatte i rådet

Kirkerådet har en forholdsvis sterkere representasjon av prester enn i andre kirkelige rådsorganer i Den norske kirke. Preses sin selvsagte plass i Kirkerådet sikrer at hensynet til embetets plass i rådets arbeid er ivaretatt. Vi er ikke kjent med hvilke

særlige hensyn som tilsier at Kirkerådet har en forholdsmessig så sterk representasjon av prester tilsatt i rDnk.

c. Kirkelig demokrati

Økt selvstendiggjøring av Den norske kirke fra staten har hatt som grunnleggende premisse at det kirkelige demokrati skal styrkes og utvikles. Rapporten fra Demokrati- og folkevalgtutvalget har pekt på behovet for å gjennomtenke hvordan de kirkedemokratiske verdier og rammebetingelser kommer til uttrykk i de kirkelige styringsorganene.

d. Kirkerådets to roller i Den norske kirke

Kirkerådet oppgaver er knyttet til å være det utøvende organet for rettssubjektet Den norske kirke, og her har Kirkerådet i økende grad fått oppgaver som et styre for denne delen av kirkens virksomhet. Kirkerådet er samtidig på noen områder et organ som kan uttale seg på vegne av hele trossamfunnet Den norske kirke. Disse to rollene er noe ulike når det gjelder grunnlag og myndighet, og dette bør også legges føringer for valg av sammensetning og andre rammer for rådets arbeid.

3. Regulering av at hvert bispedømme skal være representert i Kirkerådet

Dagens valgeregler innebærer at hvert bispedømmeråd skal være representert i Kirkerådet. Etter KAs oppfatning er det avgjørende at Kirkerådet har en bred sammensetning som i en viss forstand avspeiler Kirkemøtets sammensetning når det bl.a. gjelder lister, geografi, kjønn, alder og andre relevante forhold ved kandidatene. Dagens valgeregler innebærer at bispedømmetilknytning tillegges helt avgjørende vekt, mens andre relevante hensyn når det gjelder sammensetning overlates til selve valget i Kirkemøtet. KA kan vanskelig se at det er forhold ved Kirkerådets arbeidsmåte eller ansvar som tilsier at bispedømmevis representasjon er så avgjørende for rådets arbeid i forhold til andre hensyn. Vi foreslår derfor at geografi blir et av mange relevante hensyn som overlates til Kirkemøtet å ta stilling til, noe som innebærer at vi støtter alternativ 2 om at det ikke foreslås å regelfeste geografisk representasjon.

4. Justeringer i Kirkerådets sammensetning

KA mener at Kirkerådets tydelige rolle som arbeidsgiverorgan i Den norske kirke skaper styrings og rollemessige utfordringer når nesten 1/3 av rådets medlemmer er tilsatte arbeidstakere i rettssubjektet Den norske kirke.

Vi foreslår en justering som gjenspeiler at rådet sammensettes forholdsmessig i tråd med Kirkemøtes egen sammensetning.

KA støtter derfor alternativ C, som innebærer at antall prester i rådet reduseres fra 4 til 2 (i tillegg til preses).

5. Endring i virksomhetsreglene (preses)

KA støtter forslaget om det forutsettes at rådet ikke kan fatte vedtak uten at preses eller visepreses deltar.

6. Valg av leder (§ 2-2)

KA støtter ikke at leder og nestleder velges for 2 år av gangen, men mener valgperioden bør være på 4 år også for disse, på lik linje med de andre medlemmene i KR.